

عنوان مقاله:

جایگاه معنوی نور در معماری مساجد ایرانی (بر مبنای حکمت اشراق سهروردی)

محل انتشار:

سومین کنفرانس ملی شهرسازی و معماری دانش بنیان (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 10

نویسندگان:

محبوبه هوشیار - دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کاشان، ایران

زینب معمارنژاد - دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کاشان، ایران

محمدرضا عطایی همدانی - دکتری معماری، استاد تمام وقت دانشگاه آزاد اسلامی واحد کاشان، ایران

خلاصه مقاله:

معماری همواره در هر دوره تاریخی تجلی اندیشه ها و روحیه والای معماران، هنرمندان، عرفا و اندیشمندان و فلاسفه بوده است و در این میان اندیشه های شیخ اشراق سهروردی در باب " نور " و تجلی آن از اهمیت ویژه برخوردار است. وی با نگاه ی عارفانه به توحید، مکتب فلسفی جهانشمولی را بر اساس نور و ظهور و اصالت ماهیت آن، پایه ریزی میکند. نور با ابعاد گسترده معنویت و عرفانی که در خود مستتر دارد، در همه جا بر کیفیت فضا تاثیرگذار بوده و مسجد به عنوان یکی از شاخص ترین بناها در سرزمینهای اسلامی، عرصه ظهور و بروز نمایش شکوه و تعالی روح انسان و حرکت به سوی نور مطلق، به بهترین و زیباترین اشکال ممکن بوده است. در این پژوهش به بررسی دیدگاه شیخ شهاب الدین سهروردی (که فلسفه خود را حکمت اشراق به معنای درخشندگی و برآمدن آفتاب نام نهاده و بنیانگذار حکمت نوریه است) در مورد نور و جایگاه آن در معماری سنتی مساجد میپردازیم. پژوهش حاضر در پی آن است تا در ابتدا ضمن بررسی نگاه خاص سهروردی به موضوع نور بر مبنای آن تعریفی از هنر و زیبایی شناسی ارائه دهد و عوامل موثر در ذهن و زبان و ناخودآگاه هنرمندان را رهگیری نماید و از آنجا که نور همواره به عنوان یکی از عوامل موثر بر ارزش فضایی اماکن مقدس مطرح بوده و اهمیت و جایگاه ویژه و تاثیرگذاری داشته است، معماری مساجد را به طور خاص به عنوان یکی از جلوه گاه های ارزشمند معماری، مورد بررسی قرار دهد. بنای مسجد به عنوان محل عبادت خدا، جایگاه انسان را در ابعاد معنوی و الوهیت تشدید نموده و نمود گاه وجوه وجودی اوست. به همین منظور پارامتر نور به عنوان اساس وجود خدا و انسان که بر پایه دیدگاه اشراقی استوار است به عنوان کلید این پژوهش قرار گرفته است. تحلیل و بررسی عناصر معماری، نقوش و رنگهای به کاررفته در مساجد و حضور و نقش نور در غنا بخشیدن به آنها منشا زیبایی درآمیخته با عرفان و الوهیت در هنر اسلامی است که در این فرآیند با بهره گیری از منابع و اسناد کتابخانه ای مطالعات صورت گرفته به عنوان یک پژوهش بنیادی نظری با ماهیت توصیفی به بررسی آن میپردازیم.

کلمات کلیدی:

نور، سهروردی، حکمت اشراق، حکمت نوریه، معماری اسلامی، معماری مساجد

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1376322>

